

Täysistunto

Torstai 30.5.2024 klo 16.00—18.41

2.1. Suullinen kysymys Unkarin EU-puheenjohtajuudesta ja Ukrainan tukemisesta (Maria Guzenina sd)

Suullinen kysymys SKT 109/2024 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Guzenina, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.01 **Maria Guzenina sd:** Arvoisa puhemies! Arvoisa pääministeri! Suomi seisoo vahvasti Ukrainan tukena. Se on meille suomalaisille tärkeää, jopa kunnia-asia. Mutta nyt, hyvä pääministeri, me olemme saaneet kuulla, että Unkarin laita-oikeistolainen hallitus on jälleen pysäyttänyt Euroopan unionin tuen Ukrainalle. Samainen Unkari on kohta nousemassa puoleksi vuodeksi EU:n puheenjohtajamaaksi, jos asialle ei tehdä jotain. Puheenjohtajana sillä on suuret mahdollisuudet sabotoida Ukrainan auttamista ja muutenkin pyrkiä heikentämään Euroopan unionia Kremlin pelikirjan mukaisesti.

Hyvä pääministeri, kysyn nyt teiltä, Suomen EU-politiikan johtajalta: aiotteko toimia sen eteen, ettei Unkarista tule Euroopan unionin puheenjohtajamaata juuri nyt, Ukrainan kriittisellä hetkellä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.02 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos erittäin tärkeästä aihepiiristä. Ukrainassa tilanne on aivan kriittinen rintamalla. Apua on sinne saatava nopeasti lyhyellä tähtäimellä, mutta samaan aikaan täytyy löytää ratkaisuja, millä Euroopan unioni ja länsi pystyvät tukemaan Ukrainaa ja sen kansaa taistelussa.

Nyt kun me nimenomaan haetaan EU:ssa ratkaisuja ja pöydällä on esimerkiksi se, miten Venäjän jäädytetyt varat tai niiden tuotto voidaan ohjata Ukrainan tukemiseen, niin todellakin Unkari on ryhtynyt vastustamaan, ja se ei käy. Me emme voi sitä hyväksyä, ja meidän täytyy löytää keinot, niin kuin me löysimme vuodenvaihteessa siihen, että Unkari tuli mukaan porukkaan. Me saatiin avattua Ukrainan EU-jäsenyysneuvottelut ja saatiin 50 miljardin paketti.

Ei voi mitenkään hyväksyä tätä. Minusta tässä yhteydessä katsotaan se, onko Unkari mukana porukassa vai ei.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää tähän aiheeseen liittyviä lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Guzenina, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2024 vp

16.03 **Maria Guzenina sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvoisa pääministeri Orpo, teidän vastauksenne ei kyllä nyt tuonut tähän asiaan selvyyttä. EU-puheenjohtajuuskausien järjestystä on mahdollista muuttaa, vaihtaa. Unkarin puheenjohtajuutta on siis mahdollista siirtää. Keinot ovat kyllä olemassa, mutta nyt kyse on tahdosta. Nyt tarvitaan johtajuutta, ja kysymys kuuluu, löytyykö sitä. Kyse on koko Euroopan turvallisuudesta ja siitä, että Ukrainaa ei jätetä yksin tänä kriittisenä hetkenä. Oletteko valmiit toimimaan sen eteen, että Unkarin puheenjohtajuuskautta siirretään?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ja pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.04 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aika loppui kesken. Äsken totesin, että me emme voi hyväksyä sitä, että Unkari torppaisi Ukrainan tuen, emme mitenkään. Totesin myöskin sen, että nyt katsotaan se, onko Unkari mukana porukassa vai ei. Päätöksiä voidaan tehdä, se on mahdollista, myöskin niin, että joku suljetaan päätöksenteon ulkopuolelle.

Mitä puheenjohtajuuteen tulee, se on todella jämerä toimi, jos siihen lähdetään — se on erittäin jämerä toimi — mutta mielestäni Ukrainan tukeminen on niin eksistentiaalinen asia, että sekin pitää olla pöydällä, kun Unkarin kanssa keskustellaan yhteisen ratkaisun hakemisesta. Tässä on kyse niin eksistentiaalisesta kysymyksestä Ukrainan kansan näkökulmasta mutta myöskin Euroopan, meidän oman turvallisuutemme näkökulmasta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

16.05 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi on ollut todella tunnettu Euroopassa viime vuosina kahdesta asiasta: Olemme vankkumaton Ukrainan tukija ja toimimme kaikin toimin niin, että Ukraina saa tukensa. Toisaalta olemme profiloituneet myös erittäin vahvana oikeusvaltioperiaatteen puolustajana. Nämä ovat asioita, joista on syytä pitää kiinni.

No, nyt tämä uutinen tästä, että Unkari on ryhtynyt jälleen jarruttamaan Ukrainan tukea, Venäjän jäädytettyjen varojen käyttämistä, on kyllä todella hälyttävä ja pistää kysymään, mitä muuta Unkari voi saada aikaiseksi, jos siitä tulee EU:n puheenjohtajamaa. Tässähän on aikaisemminkin nähty vaihteita, että esimerkiksi Euroopan parlamentissa erittäin vahvasti on vaadittu näihin Unkarin oikeusvaltioperiaatteisiin puuttumista. Siellä on ollut paljon myös puolueita, jotka ovat siis niitä vastustaneet. Nyt ei ole yhtään tuumaakaan varaa antaa periksi näille tämänkaltaisille voimille.

Oletteko sitoutuneet siihen, että Suomi pidetään siinä seurassa, joka todella pitää kiinni [Puhemies koputtaa] oikeusvaltioperiaatteesta, ja se myös näkyy pääministerin EU-politiikan johtajuudessa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.06 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Erinomainen kysymys, koska mielelläni vastaan tähän.

Todellakin Suomi seisoo siinä joukossa, joka tukee Ukrainaa ja pitää vankkumattomasti kiinni oikeusvaltioperiaatteesta, joka on koko Euroopan unionin toiminnan ja uskottavuuden perusta, ja siinä porukassa, joka on sitoutunut EU:n kehittämiseen, ei sen hajottami-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2024 vp

seen. Tämä on Suomen EU-politiikan pitkä linja. Se on yhdessä tässä talossa koko jäsenyyden ajan siunattu, ja siitä pidämme kiinni.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Ovaska, olkaa hyvä.

16.07 Jouni Ovaska kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On ollut hienoa huomata, miten tässä eduskunnassa kaikki ovat Ukrainan tukena, niin hallitus kuin oppositio, ja oppositio tukee ja keskusta tukee hallitusta niissä toimissa, mitä vaaditaan. On tietysti tärkeää, että myös muualla Euroopassa leviää se viesti, että kaikki ovat valmiita tukemaan Ukrainaa.

Mutta yksi asia, mikä Euroopassa huolestuttaa, on päätöksenteko. Ja mitä tulee ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan, niin siellä vaadittava yksituumaisuus todellakin jarruttaa päätösten aikaansaamista. On tärkeää, että yksittäinen jäsenmaa ei pysty blokaamaan sitä päätöksentekoa ja estämään esimerkiksi sanktioiden ja pakotteiden aikaansaamista. Siksi kysynkin hallitukselta: Mitä nyt tarkoittaa tämä, kun olette sanoneet, että määräenemmistöpäätöksiin siirtyminen on mahdollista tietyillä ulko- ja turvallisuuspolitiikan osa-alueilla, mutta kun näyttää siltä, että siellä laitaoikeistopuolueet Euroopassa nimenomaan eivät halua, että näin tehdään, niin mitä tämä tarkoittaa? [Puhemies koputtaa] Mihin te haluatte ulko- ja turvallisuuspolitiikan alalla enemmistöpäätöksiä ja mihin ette?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.08 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitusohjelman kirjaus on todellakin niin kuin edustaja Ovaska totesi. Mihin me erityisesti haluaimme näitä päätöksiä, ovat kaikkein kriittisimmät ulko- ja turvallisuuspolitiikan kysymykset. Tämä on hyvä esimerkki, että Unkari voi kerta toisensa jälkeen olla torppaamassa esimerkiksi meidän puolustuspolitiikan, turvallisuuspolitiikan, Ukraina-tuen keskeisiä asioita. Tämä asia on pöydällä, se on prosessissa, ja myöskin Suomessa ja hallituksessa kantaa muodostetaan. Nyt kun tämä asia etenee, aivan oleellista on se, että nyt ensin käydään Euroopan parlamentin vaalit, sen jälkeen ruvetaan rakentamaan yhdessä komissiota, sen ohjelmaa, ja sinne pitää ajaa tämä ajatus sisälle, että tätä ajatusta laajennetaan, ja käydään siitä yhdessä eduskunnassa keskustelua — niin kuin Suomessa on tapana, koska tämä on ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, jossa me on haettu myöskin konsensusratkaisuja — ja haetaan yhdessä tähän konkreettisempi, yksityiskohtaisempi linja.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ja edustaja Kokko, olkaa hyvä.

16.09 Jani Kokko sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olette, arvoisa pääministeri, aivan oikein korostanut oikeusvaltioperiaatetta ja sen noudattamisen kunnioittamista yhtenä Euroopan unionin kulmakivenä, ja erityisesti puheenvuoronne Unkarista ovat olleet vahvoja siinä suhteessa, miten pitäisi toimia, jotta nämä vuosia jatkuneet rikkomukset Euroopan unionin perusperiaatteita kohtaan saataisiin korjattua, mutta olette viime aikoina esittänyt varsin positiivisia näkemyksiä Italian pääministeristä — miten pääministeri Meloni on Euroopan unionin tasolla ollut hyvä kumppani huolimatta hänen poliittisesta menneisyydestään ja muun muassa Ukrainan kohdalla esiintynyt varsin vahvasti yhdessä rintamassa. Kuitenkin hänen hallituksensa on ajamassa Italiassa lävitse perustuslain muu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2024 vp

tosta, joka keskittäisi presidentiltä valtaa pääministerille. Se perustuslaki rakennettiin toisen maailmansodan jälkeen nimenomaisesti turvaamaan Italian demokratia toisenlaiselta, autoritaariselta, johtajalta. Samoin hän on puuttunut lehdistön ja median vapauksiin niin, että Italian medialiitto on kirjelmöinyt muun muassa Euroopan unionille näistä toimenpiteistä.

Joten näettekö te eroa Orbánin Unkarin oikeusvaltioperiaatteen ja sitten taas Italian nykyisen pääministerin oikeusvaltioperiaatteen [Puhemies koputtaa] välillä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.11 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jälleen tärkeä kysymys, koska tästä käyty keskustelu on saanut kummallisia piirteitä.

Ensinnäkin: tietenkään en mitenkään hyväksy missään maassa sitä, että poiketaan oikeusvaltioperiaatteesta. Kuten heti alussa täällä totesin, se on kaiken päätöksenteon perusta.

Mitä tulee Italian, siis yhden suuren Euroopan maan, pääministeriin, niin totesin keskustelussa vain ja ainoastaan, että Euroopan huippukouksessa hän on toiminut rakentavasti, että asiat eivät ole niin mustavalkoisia, nimenomaan ollut isossa roolissa, kun on haettu ratkaisua muun muassa Ukrainan 50 miljardin tukipaketin aikaansaamiseen ja jäsenyysevenvottelujen avaamiseen.

Eli minun mielestäni me eletään Euroopassa niin vaarallista aikaa Venäjän takia, että meidän pitää pyrkiä yhteistyöhön, ja pitää silloin nähdä myöskin se, että jos suuren maan pääministeri toimii jollakin tasolla oikein, niin se ei tarkoita sitä, että millään tavalla missään hyväksyisin sentyyppistä kehitystä, mitä kuvasitte, mitä Italiassa tällä hetkellä toisaalta tehdään.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Ohisalo, olkaa hyvä.

16.12 Maria Ohisalo vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Unkarin tie on autoritäärinen tie, jolle Euroopassa ei pidä laajemmin päätyä. Pääministeri Orpo, te olette olleet valmiita tekemään yhteistyötä laitaoikeistopuolueiden kanssa niin meillä kuin myös muualla.

Laitaoikeistopuolueita ja äärioikeistoa yhdistää moni asia: [Vasemmalta: Totta se on!] maahanmuuton vastustaminen, ilmastokeptisyys ja oikeusvaltion rapauttaminen toistuvat erilaisin painotuksin. Näitä puolueita ja toimijoita yhdistää usein myös niin kutsuttu anti-gender-ajattelu, jossa tasa-arvosta puhutaan eräänlaisena vahingollisena ideologiana, johon esimerkiksi EU ja YK ovat sitoutuneet ja joka romuttaa perinteiset perhearvot. Venäjän Putin tukee tätä liikehdintää, ja sen voikin nähdä myös osana Venäjän hybridivaikuttamista, jolla luodaan epäjärjestystä ja konflikteja EU:n alueelle. Irtisanoudutteko te, pääministeri Orpo, yhteistyöstä tällaisten toimijoiden kanssa? [Perussuomalaisten ryhmästä: Mitä se teidän entinen puheenjohtaja, Cronberg?]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.13 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta tämä oli kyllä aika omituinen puheenvuoro. Ei Suomessa ole mitään laitaoikeistoa tai äärioikeistoa. [Perussuomalaisten ryhmästä: Äärimmäinen puheenvuoro!] Varsinkin jos te

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2024 vp

leimaatte, annatte kuvaa siitä, että jotkut olisivat putinisteja tai venäjämielisiä tai että Suomessa joku puolue aktiivisesti romuttaisi oikeusvaltioperiaatetta, niin ne ovat aika kovia syytöksiä. Toivottavasti kyse ei ole nyt eurovaalikampanjoinnista. Minusta tämä ei ole asiallista. Suomessa ei ole onneksi tässä salissa tuollaisia voimia. Minusta se on arvo, pidetään siitä kiinni eikä yritetä vääristelemällä luoda kiilaa meidän välillemme. Me ollaan keskeisissä asioissa oltu samaa mieltä: turvallisuudessa, oikeusvaltioperiaatteessa, puolustuksessa, kaikessa keskeisessä. Pidetään siitä kiinni, vaalitaan sitä. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Entäs tasa-arvo?] Tasa-arvon osalta eduskunta hyväksyi yksimielisesti tämän yhteisen lausuman, tiedonannon viime syksynä tasa-arvoisesta, yhdenvertaisesta Suomesta, [Puhemies koputtaa] se tehtiin yksimielisesti. [Veronika Honkasalo: Vähensi rahoitusta! — Juho Eerola: Hyvä vastaus huonoon kysymykseen!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tuppurainen, olkaa hyvä.

16.14 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Euroopan unionin vahva tuki Ukrainalle ei ole mitenkään itsestään selvää, ja on tärkeää estää se luisu, joka heikentää Eurooppaa ja heikentää tukeamme Ukrainalle. Kysymys on, pääministeri, teidän johtajuudestanne, Suomen Eurooppa-politiikasta, teidän toiminnastanne Eurooppa-neuvostossa. Me emme saaneet vastausta siihen kysymykseen, että aiotteko te toimia sen puolesta, ettei Unkarista, joka toimii suoraan sanoen Kremlin asiamiehenä Euroopassa, tule nyt tulevilla syksyn kaudella EU:n puheenjohtajamaa. Aiotteko te toimia tämän eteen?

Toinen kysymys liittyy Italiaan. Te edelleen annoitte varsin mairean todistuksen Italian hallituksesta, jonka varapääministeri on kuitenkin viimeksi tällä viikolla vaatinut Naton pääsihteerin eroa hänen puolustettuaan Ukrainaa voimakkaasti. Arvoisa pääministeri, tämä herättää sen kysymyksen, että onko teillä selkeä tilannekuva siitä, millaisilla toimilla sitä vahvaa tukea Ukrainalle tulee EU:ssa jatkaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.15 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta se on ensinnäkin hieman surullista, että SDP:n politiikasta on tullut tällaista vääristely- ja nälvimispolitiikkaa. [Oikealta: Juuri näin! — Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Ohhoh!] Olen tehnyt aivan selväksi täällä sen, että Suomi on täysin sitoutunut Ukrainan tukemiseen, me ollaan tehty sitä yhdessä. Me ollaan täysin sitouduttu oikeusvaltioperiaatteeseen. Me olemme sitoutuneet EU:n kehittämiseen. Te ikään kuin aina annatte ymmärtää, että me tehtäisiin jotain muuta. Me emme tee. Me ollaan sitouduttu näihin. Me toimimme niin huippukokouksessa kuin ministerineuvostoissa niiden periaatteiden pohjalta, ja niistä raportoidaan ennen matkalle lähtöä suurelle valiokunnalle, takaisin tullessa, enkä minä ole huomannut, että näissä olisi ollut suurta ongelmaa eduskunnan ja sen enemmistön kanssa. [Antti Lindtman: Siitä ei ollutkaan kysymys!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Autto, olkaa hyvä.

16.16 Heikki Autto kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Viime talvena EU:lla oli tiukka paikka. EU:n piti saada aikaan yksimieliset päätökset siitä, että toisaalta Ukrainan siviiliyhteiskuntaa tullaan tukemaan 50 miljardin euron kokonaisuudella, jotta

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2024 vp

ukrainalaisilla on varma selkänoja niin, että kun he taistelevat maansa puolesta, niin me olemme heidän tukenaan kaikissa tilanteissa. Toisaalta Ukrainan kansa on ansainnut tien länteen, tien kohti EU-jäsenyyttä, ja myös tuosta tarvittiin yksimielinen päätös.

Arvoisa puhemies! Viime talvena tuo yksimielinen päätös saatiin tiukassa paikassa aikaan, ja voin todeta, että pääministeri Orpon panos tuon yksimielisyyden saavuttamiseksi oli kyllä suurempi kuin vähäinen. Se oli itse asiassa aika merkittävä. [Aki Lindén: Onko pääministeri samaa mieltä?]

Arvoisa puhemies! Voimme luottaa siihen, että pääministeri Orpo tulee myös nyt, kun jälleen ollaan tiukassa paikassa, toimimaan sen suhteen, että toisaalta Venäjältä jäädytetyt varat saadaan käyttöön Ukrainan taistelun tukemiseksi ja toisaalta EU:n rauhanrahastoa voidaan käyttää [Puhemies koputtaa — Aki Lindén: Kysymys!] Ukrainan aseistamiseksi. Voimmehan, pääministeri, luottaa tähän?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ja pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.18 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä voi. Haluaisin kiinnittää myöskin huomiota siihen, että kun paljon on puhuttu aina siitä, että EU ei ole yhtenäinen, niin huippukokouksessa koko Ukrainan kriisin ajan — sitä ennen covid-kriisin ajan tai vaikka energiakriisin ajan, kun piti lähteä irrottautumaan venäläisestä fossiilista — me ollaan nähty harvinaisen yhtenäinen Euroopan unioni. 26 maata oli täysin sitoutunut tähän viimeiseen ratkaisuun Ukrainan tukemisesta ja meidän oman yhteisen budjettimme rakentamisesta, Ukrainan jäsenyysneuvottelujen avaamisesta. Me haettiin siihen yhteinen linja 26:n kesken, ja sen jälkeen me pakotimme käytännössä Unkarin mukaan, ja se oli se pöytä, missä Suomi oli se, joka toi ehdotuksia siihen pöytään. Me haemme ratkaisuja, me emme halua hajottaa, mutta on selvää, että me emme voi hyväksyä yhdeltä maalta jatkuvaa meille muille tärkeiden asioiden jarruttamista ja Venäjän mielistelyä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, Joona, olkaa hyvä.

16.19 Joona Räsänen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hienoa, että me kaikki täällä yksituumaisesti haluamme, että koko Euroopan tuki Ukrainalle on edelleen vahva. Ja monesti näillä kyselytunneilla tulee annettua ihan perusteltuakin kritiikkiä sinne hallituksen suuntaan, mutta nyt ajattelin, että täytyy, pääministeri, hieman kehua teitä.

Äsken totesitte, että pidätte sen keinovalikoimassa, että mikäli tarve vaatii, niin Unkarilta voidaan viedä pois tuleva EU-puheenjohtajuus. Vielä toissapäivänä, kun tätä teiltä on kysytty eräässä paneelissa, niin totesitte, että ette pidä tätä mahdollisena. Kiitän tästä linjanmuutoksesta, että olette nyt valmis myös harkitsemaan tämän Unkarin puheenjohtajuuden poisviemistä.

Siksimä kysyn — varmistan vielä, että kaikki muutkin ovat käsittäneet samalla tavalla — että olihan näin, että mikäli Unkari yrittää estää EU:n tuen Ukrainalle, [Puhemies koputtaa] niin olette valmis edistämään sitä, että Unkarilta viedään [Puhemies koputtaa] EU-puheenjohtajuus pois?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2024 vp

16.20 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Joo, kiitos, tämä on erittäin, erittäin tärkeä aihe jälleen kerran. Tämä menee niin, että tämä puheenjohtajuus on kiertävä jäsenmaiden välillä, ja siinä on tietty järjestys. Ja on aivan oikein, kun sieltä aikaisemmassa puheenvuorossa sanottiin, että niitä on muutettu ennenkin.

Nyt on se vaihe, että neuvotellaan ratkaisujen löytymisestä jälleen kerran Ukrainan tukeen, ja siihen on saavutettava 27 maan ratkaisu. Tämä on niin oleellinen kysymys, että ensin neuvotellaan ja lujaa ja väännetään Unkaria tähän mukaan. Heidän puheenjohtajuuskautensa alkaa 1.7. Se on tietenkin normaalijärjestyksessä se, milloin pääsemme arvioimaan, miten he toimivat siinä tehtävässä. Mutta olen sitä mieltä, mitä sanoin: keinovalikoimassa sen on oltava. Me olemme niin vakavan Euroopan turvallisuuteen ja Ukrainan kansan puolustautumiseen liittyvän asian äärellä, että pitää sen olla keinovalikoimassa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Saramo, olkaa hyvä.

16.21 **Jussi Saramo vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Äärioikeiston nousu uhkaa tietysti Ukrainan tukemista. [Juho Eerola: Ääriivasemmisto! — Jani Mäkelän välihuuto] Me tiedämme, miten Putin on rahoittanut miljoonilla ja miljoonilla [Juho Eerola: Teidän puoluekaverit siellä Euroopassa!] äärioikeistolaisten puolueiden kampanjoita, ja italialainen ministeri piti jopa tämmöistä Putin-fanipaitaa. Nyt kun sieltä huudellaan, niin teidänkin, perussuomalaisten kärkiehdokas näissä EU-vaaleissa on käynyt propagandaleirillä siellä Putinin mannekiinina. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä]

Mutta tämä oikeiston nousu uhkaa myös EU:n roolia maailmassa laajemmin. EU on ollut täysin sivustakatsoja tässä kansanmurhassa, joka Gazassa tapahtuu. Äärioikeisto on muun muassa yksimielisesti kannattanut aseiden myyntiä Israelille, ja itse asiassa vain vasemmisto yksimielisesti tätä on vastustanut muiden ryhmien hajotessa. Tämä näyttää nyt siltä, että Euroopalla ei ole yhteistä linjaa ihmisoikeuksien ja ihmiselämän puolustajana.

Kysynkin nyt arvoisalta pääministeriltä: toimiiko Suomen hallitus sen eteen, että Orbánin kanssa ei käydä kauppaa, ei enää tehdä diilejä, ei anneta hänen kiristää [Puhemies koputtaa] Putinin laskuun muuta Eurooppaa, [Puhemies koputtaa] jotta voidaan olla varmoja, että jatkossa Eurooppa elää niin kuin opettaa yhteisten arvojen takia?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.22 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Emme me voi antaa Orbánin kiristää Euroopan unionia eikä meitä jäsenmaita. Ei näillä, ei oikeusvaltioperiaatteella tai meille tärkeillä keskeisillä asioilla, periaatteilla, voi käydä kauppaa Orbánin kanssa. Minusta tämän viestin täytyy olla aivan selvä komissiolle, joka keskusteluja käy. Sen pitää olla aivan selvä puheenjohtajamaalle, joka keskusteluja käy, isoimmille jäsenmaille, että kauppaa ei voi käydä. Ukrainaa tuetaan yhdessä, ja siihen pitää löytää ratkaisut, mutta ei sitä voi ostaa rahalla. Minusta tämän täytyy olla aivan selvä perusta päätöksenteolle.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Antikainen, olkaa hyvä.

16.23 **Sanna Antikainen ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Tässä keskustelun aikana sieltä SDP:stä mainittiin joidenkin poliitikkojen menneisyys ja siel-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2024 vp

tä vihreistä Putin. Hyvä niin, kun en nyt voi olla mainitsematta SDP:n omia kaasuputkimiehiä, jotka liittyvät tähän menneisyysteemaan, tai sitten vihreiden Putin-asianaista, teidän entistä omaa puheenjohtajaa. Täytyykin kysyä teiltä, että voimmeko me nyt todella luottaa, ettei koskaan enää kaasuputkimiehiä eikä koskaan enää sieltä vihreiltä Venäjä-asianaisia tai Suomen puolustusvoimien alasajajia? [Välihuutoja vasemmalta — Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Onks tää hallituksen kyselytunti? — Aki Lindén: Kuka ministeri vastaa?]

Mitä tulee tähän Ukrainan tukemiseen ja yleisesti Euroopan turvallisuuteen, niin esimerkiksi meidän oma ja Euroopan ammustuotanto on erittäin tärkeää. Sen nostaminen on kriittisen tärkeää Suomelle ja koko Euroopalle. Voisiko sieltä hallituksesta ministeri kertoa oppositiolle vielä, mitä kaikkea hallitus on tehnyt tämän asian eteen? — Kiitos. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Koskas alatte ajamaan EU-eroa!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Puolustusministeri Häkkänen, olkaa hyvä.

16.24 Puolustusministeri Antti Häkkänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Euroopan yhtenäisyys on tärkeää, mutta päättäväisyys vielä tärkeämpää. Tällä hetkellä yritetään saada aikaiseksi konkreettisia tekoja, joilla jokainen jäsenvaltio lisää omaa puolustusteollisuuttaan ja EU-tasolla lisätään puolustuksen rahoitusta. Ja tässä se Unkari on ollut tällä viikollakin keskeinen ongelma puolustusministerikokouksessa. Suomi painoi kovaa päälle yhdessä Pohjoismaiden kanssa Unkarin jarrutusta tässä näin, ja uskon, että tähän josain vaiheessa joku ratkaisu saadaan — helpompi tai sitten kovempi ratkaisu.

Mitä tulee tähän ammustuotantoon, niin Suomi on esimerkillinen toimija tässä. Me ollaan käytännössä lähes viisinkertaistamassa meidän ammustuotantoa suhteessa ennen tämän sotatilanteen alkua. Ja tätä varten Suomi on myös neuvotellut EU-tasolla, että saadaanko EU-tason rahoitusta. Tästä noston pääministerille paljon hattua, että hän on käynyt myös muiden komissaarien kanssa neuvotteluja, ja itse olen käynyt teollisuuskomissaarin kanssa neuvotteluja siitä, lähtisikö EU rahoittamaan Suomen ammustuotannon ylösnostoa. Ja tähän on saatu merkittävä EU-raha juuri tuoreeltaan. [Oikealta: Hienoa!] Tämä on esimerkki muille EU-maille, miten hoidetaan EU-neuvottelua ja EU-edunvalvontaa Suomen [Puhemies koputtaa] turvallisuutta vahvistavalla tavalla.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindén, olkaa hyvä.

16.26 Aki Lindén sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me sosiaalidemokraatit emme nälvi täällä. [Välihuutoja oikealta] Me olemme huolissamme siitä, että Euroopassa on tällä hetkellä voimia, jotka pyrkivät heikentämään naisten asemaa, kieltämään ehkäisyn koulussa, tiukentamaan aborttia, vähentämään Ukrainan tukea, jotka kaikin tavoin polkevat vähemmistöjen oikeuksia. [Välihuutoja oikealta] Me kutsumme tätä laitaoikeistoksi, tällaista toimintaa, ja me sosiaalidemokraatit vastustamme tällaisia asioita niin Suomessa kuin Euroopan laajuisesti. [Välihuutoja oikealta — Puhemies koputtaa] En kritisoi nyt tässä salissa olevia henkilöitä, vaan haluan teiltä, pääministeri, vastauksen siihen, haluatteko pitää Suomen siinä rintamassa, joka eurooppalaisella tasolla vastustaa tällaista kehitystä, jota edellä äsken luonnehdin. [Jani Mäkelän välihuuto — Sanna Antikainen: Miten ehkäisy kuuluu tähän asiaan?]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2024 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

16.27 Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen tasa-arvoministerinä voin vahvistaa, että tasa-arvo on Suomen politiikan kulmakiviä, meidän perusarvoja, niitä lähtökohtia, millä esimerkiksi kansainvälisillä kentillä esiinnyimme. Viimeksi eilen kansainvälisissä kokouksissa huoli nousi nimenomaan tästä antigender-liikkeestä eli siitä, että tasa-arvoa vastustetaan aggressiivisesti ja että tätä liikettä myös rahoitetaan esimerkiksi Venäjältä.

Suomi on aina siinä rintamassa, joka pyrkii perusoikeuksien, naisten tasa-arvon, ylipäättään tasa-arvon vahvistamiseen, ja olen tässä erittäin johdonmukainen. [Veronika Honkasalo: Myös oman puolueenne sisällä?] Tämä kansainvälinen pitkä linja Suomesta tasa-arvon esimerkkinä ja vahvana eteenpäinviejänä jatkuu tässä hallituksessa, ja me teemme sitä työtä erittäin aktiivisesti — viimeksi eilen WHO:n, Maailman terveysjärjestön, kokouksessa nämä tasa-arvoaiheet olivat pinnalla. Mutta huoli on kyllä yhteinen. Näitä perusarvoja täytyy puolustaa kaikilla foorumeilla. [Aki Lindén: Erinomainen vastaus, kiitoksia!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Virta, olkaa hyvä.

16.28 Sofia Virta vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvoisa pääministeri Orpo, totesitte tänään täällä kyselytunnilla: ”Ei Suomessa ole mitään äärioikeistoa tai laitaoikeistoa.” Olen kanssanne eri mieltä. Suojelupoliisi kertoi vuonna 2021, että äärioikeistolaisen terrorin uhka oli voimistunut Suomessa.

Laitaoikeisto saa voimaa silloin, kun muut lähtevät pelosta miellelemään [Välihuutoja oikealta] näiden radikaalien kansallismielisten ryhmien näkemyksiä. Kysynkin: Miten te, arvon pääministeri ja arvon hallitus, osaltanne vaikutatte siihen, etteivät Suomessa minäkäänlaiset äärioikeistolaiset tai laitaoikeistolaiset voimat kykene horjuttamaan oikeusvaltiotamme [Perussuomalaisten ryhmästä: Entäs ääriivasemmisto? — Entäs ääri-islamistit?] tai suomalaisten oikeuksia? Miten te pyritte osaltanne EU-tasolla valtiona vaikuttamaan, jos laitaoikeisto Euroopassa nousee? [Perussuomalaisten ryhmästä: Tai laitavasemmisto!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.28 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Parempi heti korjata nämä epätarkkuudet puheenvuorossa ja todeta, että tarkoitin nimenomaan tätä salia, suomalaisia eduskuntapuolueita, ja se on erinomainen asia, että täältä ei ääriliikkeitä löydy. [Juho Eerola: Siteeratkaa oikein!]

Meidän yhteinen tehtävämme on pitää Suomi hyvinvoivana, tasa-arvoisena maana. Meillä on varmaan erilaisia näkemyksiä, mikä on se keinovalikoima, miten siihen päästään, mutta se, että Suomessa saa hyvän koulutuksen ja hyvät elämänedellytykset, on parasta lääkettä torjua äärioikeistoa tai ääriivasemmistoa. [Perussuomalaisten ryhmästä: Juuri näin!] Suojelupoliisin arvioiden mukaan meillä on molempia, ja monesti näitä vielä yhdistää — yllätys yllätys — venäjämielisyys ja putinismi. [Perussuomalaisten ryhmästä: Ja juutalaisvihamielisyys!] Tehdään yhdessä töitä, että Suomi pysyy maltillisena, demokraattisena, vapaana maana.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2024 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Viimeinen lisäkysymys tähän aiheeseen liittyen, edustaja Guzenina, olkaa hyvä.

16.29 Maria Guzenina sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä Italian toiminta on herättänyt kyllä paljon keskustelua täällä Suomessa ja myöskin muualla Euroopassa. Kun puhutaan Italian hallituksesta, puhutaan hallituksesta, joka on heikentänyt todellakin naisten oikeuksia [Juho Eerola: Jonka pääministeri on nainen!] ja joka on tehnyt hyvin kyseenalaisia oikeusvaltion rakenteita uhkaavia avauksia. Puhutaan hallituksesta, joka on erottamassa juridisesti sateenkaariperheiden lapset toisesta vanhemmastaan. Hyvin vakavia asioita, jotka vaikuttavat suoraan tavallisten ihmisten arkeen.

Teidän puolueestanne jotkut edustajat ovat jo ehtineet ilmoittamaan, että irtisanoutuvat, mikäli tulevat valituiksi mepiksi, yhteistyöstä Italian Melonin puolueen kanssa. Ja nyt haluaisin teiltä myöskin selkeän vastauksen tähän: ajaako teidän puolueenne monella rattaalla, vai onko myöskin teillä selkeä näkemys, samalla tavalla kuin teidän näillä muutamilla meppiehdokkaillanne? [Oikealta: Höpöttelyä! — Välihuutoja — Puhemies koputtaa]

Puhemies Jussi Halla-aho: Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.31 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kokenut edustaja varmasti tietää, että tämä on hallituksen, ei puolueiden, kyselytunti.

Mutta tehdään kuitenkin vielä kerran selväksi se, että sentyypisiä politiikkatoimia, joihin viittaatte, emme mitenkään hyväksy. Ne eivät ole oikeusvaltioperiaatteen tai tasa-arvoisen, vapaan yhteiskunnan periaatteiden mukaisia. Emme hyväksy.

Sen sijaan hallitus toimii hallitusten välisesti. Meidän täytyy löytää yksimielisiä päätöksiä niin ministerineuvostoissa kuin EU-huippukokouksessa, ja se edellyttää sitä, että pitää pystyä keskustelemaan kaikkien maiden kollegoiden ja päämiesten ja -naisten kanssa ja löytää ratkaisuja. Niin meidän täytyy toimia, jotta Eurooppa saa päätöksiä aikaan ja jotta siinä samassa Suomen etuakin saadaan hoidettua. [Sanna Antikainen: Erinomainen vastaus!]

Kysymyksen käsittely päättyi.